

Hervormingen India niet snel genoeg

DOOR JOOST VAN MIERLO

Een pandemie komt nooit gelegen, maar voor India kwam de uitbraak van het coronavirus wel op het slechtst denkbare moment. Het land gaat gebukt onder een trage economische groei. De huidige regering heeft weliswaar enkele hervormingen doorgevoerd, maar de transformatie richting een meer robuuste markteconomie gaat te langzaam.

Dat is de mening van Tarun Ramadorai, Hoogleraar Financial Economics aan Imperial College Business School in Londen. Hij is een specialist als het gaat om de economische ontwikkeling van India. Enkele jaren geleden adviseerde Ramadorai de Centrale Bank van India over de financiering van huishoudens, zijn eigen specialisme.

‘De verwachtingen waren hooggespannen toen premier Modi in 2014 aantrad’, aldus Ramadorai. ‘Ze waren waarschijnlijk te hoog gespannen. Maar sinds zijn herverkiezing vorig jaar beschikt de regering over een meerderheid, waardoor impopulaire maatregelen kunnen worden doorgedrukt als de regering dat zou willen.’

De pandemie rond het coronavirus is natuurlijk het belangrijkste onderwerp in deze tijd. Wat vindt u van de maatregelen die in India zijn genomen?

‘De regering heeft snel gereageerd door een lockdown, een uitgaansverbod, af te kondigen, maar de regering kwam niet meteen met steunmaatregelen. Dat zorgt voor problemen.’

Een land als India is natuurlijk kwetsbaar bij een uitbraak van een virus. De steden zijn dichtbevolkt en de gezondheidszorg is, net als in de meeste ontwikkelingslanden, niet van hetzelfde niveau als in meer ontwikkelde landen. Ter vergelijking: in Duitsland zijn er 40 ziekenhuisbedden per 1000 inwoners, in het Verenigd Koninkrijk zijn dat er 22, in India slechts 4. Daar komt nog bij dat er een enorme migratie van de steden naar het platteland plaatsvond toen het uitgaansverbod werd ingesteld. Het was alsof er brand

Het grootste probleem is dat het eigendomsrecht van land beter moet worden geregeld. De twijfel hierover is de belangrijkste hindernis op weg naar een stabiele economische groei.

werd geroepen in een bioscoop en iedereen hals over kop naar de nooduitgang holde. Het is begrijpelijk, maar natuurlijk niet wenselijk als het erom gaat de verspreiding van een virus tegen te gaan.’

Wat moet er nu gebeuren?

‘Deze regering heeft altijd gehamerd op begrotingsdiscipline. Het overheidstekort mocht niet groter worden dan 3% tot 4% van het nationale inkomen. Dat zal moeilijk haalbaar blijven tijdens deze crisis. De regering moet zich flexibel opstellen. De snelle reactie richting de lockdown was goed, maar de regering had meer kunnen doen om steunmaatregelen af te kondigen. De regering had meer moeten doen en moet dat alsnog doen, vooral om de problemen van de allerarmsten te verlichten.’

Een ander punt is dat India minder afhankelijk wilde worden van het buitenland. Er bestaat een zekere aversie om buitenlandse hulp te accepteren. Dat is ook iets waar nu meer flexibiliteit geboden is. Dat geldt trouwens niet alleen voor India. Je ziet dat landen allerlei handelsbelemmeringen introduceren als het gaat om ziekenhuisapparatuur en beschermingsmaterialen. Het is goed om in het achterhoofd te houden dat zelfs onder deze moeilijke omstandigheden het stimuleren van handel nog altijd gunstig is voor alle betrokken partijen.

Maar met alle problemen die er nu zijn, is er ook een voordeel. De prijs van olie is de afgelopen maanden enorm gedaald. India is enorm afhankelijk van olie-import. Het feit dat dit de komende tijd aanzienlijk goedkoper zal zijn, betekent dat er behoorlijk wat geld vrij zal komen.’

De economische groei liet ook al voor de uitbraak van het coronavirus te wensen over. Zijn de hervormingen die premier Modi bij zijn aantreden in 2014 beloofde, mislukt?

‘Het klopt dat de groei al talloze kwartalen lager is dan we gewend waren. Het is ook waar dat de regering minder snel

noodzakelijke hervormingen heeft doorgevoerd dan ik graag zou hebben gezien. Maar ik denk ook dat de verwachtingen ten aanzien van Modi's hervormingen te hooggespannen waren. Alle veranderingen gaan in een groot complex land als India nu eenmaal geleidelijk, spijtig genoeg. En de regering heeft de afgelopen jaren wel degelijk een aantal maatregelen genomen die prijzenswaardig zijn. Denk aan het versoepelen van de faillissementswetgeving. Dat is complexe materie waar de regering terecht een prioriteit van heeft gemaakt. Een ander pluspunt is de introductie van een zogenoemd Electronic Identification Platform. Er is nog een lange weg te gaan, maar dit is een noodzakelijke eerste stap om de interactie tussen personen onderling en met de overheid te verbeteren. Een derde positieve ontwikkeling is dat de corruptie aanzienlijk is verminderd.'

Maar is het genoeg, zeker gezien de aandacht rond religieuze verschillen waar de laatste tijd over wordt gesproken?

'Het is evident dat de aandacht zou moeten gaan naar onderwerpen als het bestrijden van armoede, de verbetering van het onderwijs en de verbetering van de infrastructuur. Daar wil ik geen misverstand over laten bestaan. Iedere regering zou zich daar in normale omstandigheden op moeten concentreren. Maar de focus ligt nu op het bestrijden van de pandemie. Dat vergt op dit moment alle aandacht.'

U noemde eerder een aantal positieve ontwikkelingen onder de regering van Modi. Wat kan er, of beter gezegd, wat moet er verbeteren?

'Het grootste probleem is dat het eigendomsrecht van land beter moet worden geregeld. De twijfel hierover is de belangrijkste hindernis op de weg naar een stabiele economische groei. Dan gaat het vooral om de eigendom van huizen en ander vastgoed, maar ook om de eigendom van bedrijven.

Er is in India geen betrouwbaar systeem waarin de eigendomsrechten zijn gedocumenteerd. Dit probleem is natuurlijk niet nieuw. Het was het belangrijkste aandachtspunt waar wij binnen onze commissie in 2017 aandacht voor vroegen. De gebrekkige regeling zorgt niet alleen voor praktische problemen, maar maakt het ook vrijwel onmogelijk om schulden op te nemen. Een hypotheek op een huis is een probleem als er geen zekerheid is over de eigendom van het huis.'

Is het advies genegeerd?

'Zowel deze regering van premier Modi als eerdere regeringen hebben belangrijke voorstellen gedaan om dit te verbeteren. Maar er was ook veel verzet tegen deze voorstellen. Het betekende dat de plannen uiteindelijk zo ver zijn verwaterd, dat ze inmiddels niet meer effectief zijn. Na zijn herverkiezing vorig jaar heeft de premier echter een veel grotere meerderheid dan eerder. Dat maakt het mogelijk om

bepaalde voorstellen door te drukken. Hoewel het noodzakelijk is, kan ik niet voorspellen of het zal gebeuren, en als het gebeurt, wanneer dat het geval zal zijn. Begrijpelijkerwijs wordt nu aandacht besteed aan andere zaken.'

Zijn er nog meer aanbevelingen?

'Een andere belangrijke hindernis is dat banken nog altijd geen elektronische handtekeningen accepteren. Het klinkt triviaal, maar het zou de dienstverlening via banken enorm verbeteren. De Indiase samenleving verandert heel langzaam. De centrale bank heeft banken toegestaan om 'papierloos' te werk te gaan. Maar de meeste banken kiezen uit onzekerheid toch nog voor een 'natte handtekening'. Ze vrezen dat

Foto: Danny Fitzpatrick

CV

Tarun Ramadorai werd in 1974 geboren in India. Hij studeerde Wiskunde en Economie aan Williams College in Massachusetts, Verenigde Staten. Later behaalde hij een Masters-diploma aan de Universiteit van Cambridge en in 2003 voltooide hij zijn doctoraalstudie Business Economics aan Harvard University in de Verenigde Staten. Ramadorai was tot 2016 in diverse functies verbonden aan de Said Business School in Oxford, van 2012 tot 2016 als Hoogleraar Financial Economics. Sinds 2016 vervult hij diezelfde functie aan Imperial College in Londen. Ramadorai was Adviseur bij diverse regeringsopdrachten in India. Hij is sinds 2019 Lid van het Beleggingscomité van Norges Bank.

ze bij controles door de mand vallen, of ze willen gewoon de zekerheid van een formele handtekening op papier.

Een derde voorbeeld van een noodzakelijke omwenteling heeft betrekking op de arbeidsmarkt. Veel werkgevers zijn nog huiverig bij het verstrekken van een formeel arbeidscontract. In de Indiase praktijk betekent dat nog vaak dat een werknemer dan verzekerd is van een baan voor de rest van zijn of haar leven. Er is dringend behoefte aan een contract dat zekerheid biedt aan werknemers, maar dat voldoende flexibiliteit biedt voor werkgevers.'

Dit zijn hele specifieke voorstellen. Eerder noemde u de rol van de overheid. Hoe kan deze verbeteren?

'Het is een complexe situatie. Aan de ene kant heb je een overheid die niet krachtig genoeg is. De Indiase overheid is niet duidelijk genoeg aanwezig op de terreinen waar je overheidsingrijpen verwacht. We hebben het hier over domeinen waar Adam Smith al over sprak; van onderwijs tot aan gezondheidszorg, maar je kunt ook denken aan investeringen in noodzakelijke infrastructuur. Aan de andere kant is de invloed van de overheid te groot. De overheid bemoeit zich overal mee. Dan heb ik het niet over de inbreuk op privacy, waar men in het Westen aan zou denken, maar over een overgereguleerde samenleving. Er is een enorme behoefte aan deregulering en een liberalisering van de economie.

Een van de problemen is dat er nog altijd veel te veel staatsondernemingen zijn. Die zijn vrijwel stuk voor stuk enorm inefficiënt.

De huidige crisis biedt ook nieuwe mogelijkheden. De overheid kan het niet alleen doen. Er moet samenwerking worden gezocht met de private sector.

Een van de problemen is dat er nog altijd veel te veel staatsondernemingen zijn. Die zijn vrijwel stuk voor stuk enorm inefficiënt. Er zijn wel pogingen gedaan om het aantal staatsondernemingen te verminderen, maar er is nog een enorme weg te gaan.'

Met de beurscrash van de afgelopen maanden lijkt privatisering voorlopig niet aan de orde

'De huidige crisis biedt ook nieuwe mogelijkheden. De overheid kan het niet alleen doen. Er moet samenwerking worden gezocht met de private sector. Dat zie je bijvoorbeeld hier in Engeland, waar McLaren heel snel is omgeschakeld naar de productie van beademingsmachines. In de Verenigde Staten gaat Ford op een vergelijkbare manier te werk. Het is nu zaak voor de Indiase overheid om dat soort samenwerking te stimuleren. Dat geldt voor het adresseren van de problemen rond het coronavirus, maar het is ook noodzakelijk om de gebrekkige infrastructuur in het land aan te pakken.'

We hebben de neiging om India als één land te beschouwen, maar de onderlinge verschillen tussen de verschillende regio's zijn enorm. Maakt dat de problemen niet nog groter?

'De verschillende regio's hebben een aanzienlijke autonomie. Dat beschouw ik als een groot voordeel. Ik zou willen zien dat er veel meer concurrentie ontstaat tussen de diverse regio's, bijvoorbeeld in het aantrekken van nieuwe bedrijven. Welke regio levert de meest aantrekkelijke voorwaarden? Een vraag als deze kan heel stimulerend werken.

We hebben in India nu een premier die leiding heeft gegeven aan een van de regio's in het land. Het zou goed zijn als de regio's meer autonomie en macht zouden krijgen. Dat gebeurt onvoldoende.' «

Eigendomsrecht land moet eindelijk goed worden geregeld;

Verschillende regio's moeten meer macht krijgen;

Corruptie komt minder voor dan voorheen.